

MEMO van het college aan de raad

Datum : 10 oktober 2022
Zaaknummer : Z22 094625
Documentnummer : D390259
Aan : Gemeenteraad
Van : College
Onderwerp : septembercirculaire 2022
Portefeuillehouder(s) : M. Wieseahn-Vrijman
Inlichtingen bij : J. Belleman

Aanleiding

- De memo wordt is opgesteld om de raad te informeren over de verwerking van de septembercirculaire 2022
- Op initiatief van het college als onderdeel van de actieve informatieplicht

Kernboodschap

Vaststelling van de bijbehorende begrotingswijziging is nodig om de meerjarenbegroting te actualiseren.

Inleiding:

Jaarlijks zijn er minimaal twee momenten waarop het rijk de algemene uitkering gemeentefonds actualiseert namelijk de meicirculaire en de septembercirculaire. In de meicirculaire worden de effecten van de voorjaarsnota vanuit het rijk op de algemene uitkering opgenomen en in de septembercirculaire de effecten van de miljoenennota en de rijksbegroting 2023. Als er daarna nog grote wijzigingen zijn c.q. fouten die moeten worden gecorrigeerd dan kan het rijk nog een extra (december)circulaire uitbrengen.

In deze septembercirculaire stijgt de algemene uitkering doordat de loon- en prijscompensatie hoger is dan zoals eerder in de meicirculaire is opgenomen. Voor 2026 heeft het rijk een incidenteel bedrag beschikbaar gesteld dat voor Bergen neerkomt op incidenteel 1,2 mln. extra in 2026. De onzekerheid over de gemeentefinanciën 2026 en verder blijft echter bestaan.

Klimaatgelden: in de septembercirculaire zou de verdeling van de klimaatgelden voor 2023-2030 over de gemeenten bekend worden gemaakt. Echter het rijk is nog met de VNG en andere koepelorganisaties in gesprek over de verdeling hiervan. Medio oktober wordt bekend gemaakt wat het bedrag voor 2023 is. De verdeling over de jaren 2024 en verder wordt naar verwachting niet eerder dan januari 2023 bekend.

De volgende zaken blijven voorlopig onduidelijk:

- Krijgen de gemeenten extra budget voor Jeugdhulp vanaf 2024, en zo ja hoeveel?
- Wat gebeurt er met de opschalingskorting vanaf 2026, blijft die staan of wordt die ingetrokken?

- Wat gebeurt er nu met het accres en de financieringssysteemethiek vanaf 2026?
- Wat wordt het effect van het onderzoek naar de OEM (overige eigen middelen)?
- Wat wordt het effect van het verdere ingroeipad van de herverdeling vanaf 2026?
- Wat wordt het effect van de eventuele verruiming belastinggebied gemeenten?

Onderstaand het overzicht van de mutaties van deze circulaire ten opzichte van de voorgaande circulaire, daarna worden de mutaties kort toegelicht.

	2022	2023	2024	2025	2026	
nr	Stand AU na meicirculaire 2022	44.449.037	45.620.025	46.183.624	48.104.475	45.376.059
	Algemeen					
1	Ontwikkeling accres / uitkeringsbasis / hoeveelheden maatstaven	193.937	1.078.500	786.814	540.663	423.928
2	Voorschot BCF-plafond 2022	443.422				
3	2026 Eenmalige rijksbijdrage financieringssystematiek					1.218.217
	Taakmutaties					
4	Energietoeslag	604.758				
5	Asiel (inburgering)	32.519	70.987	56.190		
6	Uitvoeringskosten SVB PGB Trekkingsrechten		-46.679	-49.302	-51.619	-48.947
7	Bijdrage centrale financiering GDI		-12.604	-13.300	-13.918	-13.193
8	Overige kleine mutaties	-8.579	-8.334	-1	402	382
	IU/DU/SU					
9	Maatschappelijke begeleiding statushouders (DU)	49.770				
10	Invoeringskosten Omgevingswet	329.315				
11	Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb)	54.010	21.966	21.984	21.984	21.818
12	Leerlingenvoer Oekraïne	42.877				
	WOZ					
13	WOZ-waarden mutaties	25.495	-11.998	-11.998	-11.998	-11.998
	3 D's in het sociaal domein					
14	Participatie (IU)	7.127				
	Stand AU na septembercirculaire voor correctie	46.223.688	46.711.863	46.974.011	48.589.989	46.966.266
	AU verschil septembercirculaire 2022 en meicirculaire 2022	1.774.651	1.091.838	790.387	485.514	1.590.207
15	Fout circulaire ministerie, nadeel door te hoge uitkeringsbasis	-320.000	-320.000	-320.000	-320.000	-320.000
	AU verschil na aanpassing fout uitkeringsbasis 8 punten	1.454.651	771.838	470.387	165.514	1.270.207
	Apart verwerken uitgaven cq lagere inkomsten					
4	Energietoeslag	-604.758	0	0	0	0
5	Asiel (inburgering)	-32.519	-70.987	-56.190	0	0
9	Maatschappelijke begeleiding statushouders (DU)	-49.770	0	0	0	0
11	Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb)	-54.010	-21.966	-21.984	-21.984	-21.818
12	Leerlingenvoer Oekraïne	-42.877	0	0	0	0
14	Participatie (IU)	-7.127	0	0	0	0
16	Lagere algemene uitkering 2021	-28.468	0	0	0	0
	Effect op begrotingssaldo	635.122	678.885	392.213	143.530	1.248.389

1) Ontwikkeling accres/uitkeringsbasis/hoeveelheden per maatstaf

Betreft de mutaties in het accres, de hoeveelheden per maatstaf en de uitkeringsfactor.

2) Voorschot BTW-Compensatiefonds (BCF) plafond 2022

Gemeenten declareren hun BTW op overheidstaken bij het BCF. Om te voorkomen dat er een open eind regeling ontstaat, heeft de rijksoverheid een plafond aangebracht in de declaraties. Naar inschatting van het ministerie van Financiën declareren gemeenten in 2022 minder BTW dan het plafond waardoor het verschil nu incidenteel wordt toegevoegd aan het gemeentefonds. Bij de meicirculaire 2023 volgt de eindafrekening voor 2022.

3) Eenmalige rijksbijdrage 2026

Het Rijk werkt met gemeenten en provincies door aan een nieuwe financieringssysteem vanaf 2026.

Afspraak was dat in de septembercirculaire duidelijkheid zou komen over de financiën voor 2026 en verder. Deze duidelijkheid is er nog niet. Het rijk stelt in 2026 nu incidenteel circa 1 miljard extra beschikbaar. Voor Bergen betekent dit een incidenteel voordeel in 2026 van 1,2 miljoen waardoor het begrotingssaldo 2026 nu ook sluitend is. Aangezien dit bedrag incidenteel is (ondanks dat algemene uitkering als structureel beschouwd dient te worden) blijft de onzekerheid over de financiën voor 2026 en verder hierdoor bestaan.

4) Energietoeslag

In de meicirculaire van dit jaar heeft verwerking plaats gevonden van het beschikbaar gestelde bedrag van € 854 miljoen in verband met het verstrekken van een energietoeslag aan huishoudens met een laag inkomen. In het debat over de Voorjaarsnota op 5 juli jl. heeft het Kabinet aangekondigd het richtbedrag van de eenmalige energietoeslag te verhogen, van € 800 naar € 1300. Het kabinet heeft hiervoor een eenmalig extra budget (van € 550 miljoen) beschikbaar gesteld. Hiervan is € 500 miljoen bestemd voor de ophoging van de energietoeslag en € 50 miljoen voor de extra uitvoeringskosten van

gemeenten. De verdeling van deze aanvulling via de algemene uitkering is in deze circulaire verwerkt.

De energietoeslag bedraagt voor het jaar 2022 in totaal € 1.300 voor mensen die leven van 120% van het sociaal minimum. Tijdens de augustusbesluitvorming is besloten om in 2023 nogmaals € 1.300 aan deze doelgroep uit te keren. Dit is opgenomen in de Miljoenennota 2023. Om huishoudens in 2022 nog beter te ondersteunen, wordt gemeenten de mogelijkheid geboden om € 500 hiervan al in 2022 uit te keren. Gemeenten hebben onder de huidige wetgeving de tijd om de toeslag tot 1 juli 2023 uit te keren. De begroting voor het Gemeentefonds wordt hier nog op aangepast. Van de € 1,4 miljard voor 2023 is het kabinet voornemens om met een incidentele suppletore begrotingswet (ISB) € 500 miljoen naar 2022 te schuiven, waardoor er € 900 miljoen in 2023 overblijft. Over de verdeling van de middelen in 2022 volgt zo spoedig mogelijk nadere informatie.

Dit budget wordt beschikbaar gesteld als uitgavenbudget.

5) Asiel (inburgering)

In het bestuurlijk akkoord met betrekking tot de opvang van asielzoekers op 26 augustus is afgesproken dat het kabinet voldoende financiële middelen beschikbaar stelt voor integratie. Als gevolg van een hogere instroom van inburgeraars is afgesproken het budget voor de inburgering voor de jaren 2022, 2023 en 2024 op te hogen. Hiermee worden gemeenten in staat gesteld alle inburgeraars passende ondersteuning te bieden.

Dit budget wordt beschikbaar gesteld als uitgavenbudget.

6) Uitvoeringskosten Sociale Verzekeringsbank PGB Trekkingsrechten

Als iemand een persoonsgebonden budget heeft dan wordt het budget overgemaakt op een rekening voor die persoon bij de SVB. Diegene die de PGB heeft stuurt de facturen van de zorgverleners naar de SVB die controleert of de betaalopdrachten aansluiten op afspraken in de zorgovereenkomst. De overheid wil hiermee fraude met het pgb tegengaan. De VNG en het ministerie van VWS zijn overeengekomen om met ingang van 2023, voor vier jaar, een structureel bedrag uit te

nemen uit het gemeentefonds ten behoeve van de uitvoeringskosten van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) van de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

7) Bijdrage centrale financiering GDI

De financiering van de generieke digitale infrastructuur (GDI) wordt vanaf het begrotingsjaar 2023 centraal onder gebracht bij het ministerie van binnenlandse zaken (BZK). Een centrale financiering draagt bij aan de gewenste bredere deelname en een hoger gebruik van de GDI. De GDI bestaat uit herbruikbare digitale voorzieningen ↑, standaarden en producten zoals bijvoorbeeld DigiD, elektronische facturatie en basisregistraties die gezamenlijk gebruikt worden door overheden, publieke organisaties en in een aantal gevallen ook private partijen. Hierdoor is het mogelijk om primaire processen doelmatig in te richten en te blijven ontwikkelen.

8) Overige kleine taakmutaties

Betreft een zestal kleine budgetaanpassingen die niet verder worden gespecificeerd.

9) Maatschappelijke begeleiding

Conform artikel 18 van de Wet inburgering 2013 voorziet het college in de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden. Gemeenten ontvangen voor de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden in 2022 in totaal € 3,5 miljoen (14.763 personen * € 2.370).

Dit budget wordt beschikbaar gesteld als uitgavenbudget.

10) Invoeringskosten Omgevingswet

In de meicirculaire 2022 is reeds aangekondigd dat het Rijk in totaal € 150 miljoen bijdraagt aan de transitiekosten die gemeenten hebben gemaakt in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet. Er volgt nog een stelsevaluatie, waarbij de daadwerkelijk gemaakte kosten opnieuw in kaart worden gebracht. De verdeling van deze

decentralisatieuitkering vindt plaats via de verdeelsleutel 60% inwonertal, 25% landoppervlak en 15% vast bedrag. Over de middelen voor de jaren 2023 tot en met 2025 volgt meer informatie in een latere circulaire.

Voor 2022 is het budget voor de invoering van de omgevingswet al opgenomen in de begroting van de BUCH werkorganisatie. Hierdoor kan dit budget voor 2022 vrijvallen in het begrotingssaldo.

11) Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen

De wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) treedt naar verwachting vanaf 1 januari 2023 gefaseerd in werking. Er wordt gestart met de eenvoudigere bouwprojecten, daarna volgen eventueel de meer complexere projecten. De Wkb heeft als doel de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht te verbeteren door inschakeling van private kwaliteitsborgers. Onder deze wet zullen kwaliteitsborgers zorgdragen voor het voldoen aan de bouwtechnische regels. Deze taken vervallen hiermee bij gemeenten die overigens wel het bevoegd gezag blijven houden. Tegelijkertijd wijzigen bepaalde wettelijke taken en krijgen gemeenten er extra wettelijke taken bij, zoals registratie en beoordeling van de Wkb-meldingen. Hieronder vallen onder andere bouwmeldingen, gereed meldingen en informatieverstrekking van de start en einde van bouwwerkzaamheden.

Zoals aangekondigd in de meicirculaire 2022 ontvangen gemeenten, voor de noodzakelijke voorbereidingen die de gemeenten nog moeten treffen tot de inwerkingtreding van de Wkb in 2022 een bijdrage van € 25 miljoen in aanvulling op de € 10 miljoen die eerder in 2021 is verstrekt. Daarnaast ontvangen de gemeenten na inwerkingtreding een jaarlijkse bijdrage (tot en met 2026) van € 10 miljoen voor het uitvoeren van de Wkb-taken. Zoals aangekondigd zijn de middelen in deze circulaire verwerkt.

Conform de dienstverleningsovereenkomst (DVO) artikel 4 wordt dit als uitvoeringsbudget beschikbaar gesteld aan de werkorganisatie BUCH.

12) Leerlingenvervoer Oekraïne

Uit de Oekraïne komen mensen naar Nederland, waaronder veel kinderen en jongeren onder de 18 jaar. We zien dat scholen en gemeenten enorme inspanningen leveren om deze leerlingen onderwijs te bieden, waaronder in sommige gevallen ook het vervoer naar school. Gemeenten hebben de regie en verantwoordelijkheid voor het leerlingenvervoer aan Oekraïense leerlingen. De decentralisatie-uitkering Leerlingenvervoer Oekraïense leerlingen is een tegemoetkoming aan gemeenten voor de kosten die zij voor dit hebben gemaakt. De decentralisatie-uitkering ziet toe op de periode vanaf 1 maart 2022 tot aan de zomervakantie op 16 juli 2022. De bedragen die worden toegekend aan een gemeente zijn gebaseerd op het aantal geregistreerde kinderen uit de Oekraïne, met peildatum 6 mei 2022. In de uitkering wordt onderscheid gemaakt tussen leerlingen in het Voortgezet Onderwijs (VO) en leerlingen in het Primair Onderwijs (PO).

Dit budget wordt beschikbaar gesteld als uitgavenbudget.

13) WOZ waardemutaties

Betreft aanpassing in verband met de definitieve waardering onroerende zaken (WOZ waarden) 2022. De totale WOZ waarden voor de woningen en niet-woningen in Bergen zijn voor 2022 definitief vastgesteld waardoor er een correctie plaatvindt.

14 Participatie

Eerder heeft het kabinet de gemeenten, in 2020 en 2021, een bijdrage verstrekt voor het opvangen van de exploitatietekorten van de Sociale Werkbedrijven als gevolg van de coronapandemie. Het kabinet stelt voor hetzelfde doel aanvullend € 10 miljoen beschikbaar voor de periode van 1 januari tot 1 april 2022. Het bedrag is toegevoegd aan de integratie-uitkering Participatie, via een verhoging van de Rijksbijdrage Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw).

Dit budget wordt een op een beschikbaar gesteld aan de gemeenschappelijke regeling Zaffier die de WSW voor onze gemeente uitvoert.

15 Fout circulaire ministerie, nadeel door te hoge uitkeringsbasis

Er is een fout ontdekt in de berekening van het ministerie waardoor de hoogte van het totale gemeentefonds ongeveer 8 basispunten te hoog is vastgesteld. Voor 2023 geldt landelijk dat er € 29 miljoen gaat in 1 punt uitkeringsfactor. 1 punt is voor iedere gemeente anders. Voor Bergen komt dit op circa € 40.000 per punt uitkeringsfactor waardoor het nadelig effect uitkomt op $8 \times € 40.000 = € 320.000$.

Dit bedrag wordt in mindering gebracht op het berekende verschil tussen de september- en meicirculaire 2022.

16) Lagere algemene uitkering 2021

Betreft een correctie van de algemene uitkering over 2021.

Verwacht begrotingssaldo inclusief de septembercirculaire

N= Nadeel, V= Voordeel, bedragen * 1.000	2022	2023	2024	2025	2026	
Stand begrotingssaldo na raad 7 juli 2022	2.993 V	2.976 V	3.532 V	3.510 V	888 N	
Huurovereenkomsten strand	38 V	39 V	22 V	22 V	22 V	B&W 12-07-22
Selectiecommissie Wethouders	50 N	0	0	0	0	B&W 12-07-22
Weg naar de Oude Veert 5	10 N	0	0	0	0	B&W 12-07-22
Tuin historisch onderzoek het Oude Hof	22 N	0	0	0	0	B&W 12-07-22
Kadernota 2023 raad 9 na amending	1.705 N	1.242 V	281 V	792 V	266 V	Raad 07-07-22
Stand begrotingssaldo na raad 12 juli 2022	1.244 V	4.257 V	3.834 V	4.324 V	599 N	
Regionaal indicatie team (RIT)	11 N	11 N	11 N	11 N	11 N	B&W 30-08-22
Begroting 2023 collegedeel	34 V	149 N	82 N	65 N	64 N	B&W 20-09-22
Begroting 2023 raad	0	1.790 N	398 V	229 N	315 N	Raad 10-11-22
Septembercirculaire 2022	635 V	679 V	392 V	144 V	1.248 V	Raad 10-11-22
Verwachte stand begrotingssaldo	1.901 V	2.985 V	4.531 V	4.162 V	259 V	